№ 36.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 4. MAJA ROKU 1798. w PIĄTEK.

Zebrani po Cyrkułach Obywatele miaſta tuteyſzego, wybrali z pomiędzy ſiebie Reprezentantow umocowanych do elekcyi dwóch deputowanych przeznaczonych do złożenia hołdu i przyſięgi imieniem miaſta N. Królowi Jmości w *Królewcu*, podług następuiącego wyszczegulnienia. W Cyrkule I. JJPP. *Łukaſzewicz*, *Berneaux*, *Makarowicz*, *Burakowſki.* —W Cyrk: II. JJPP. *v. Schimmelſennig*, *v. Potz*, *Baſtyan*, *v. Scheffler.*— W Cyrkule III. JJPP. *Hampel*, *Skalſki*, *Wiśniewſki*, *Schleſinger.*— W Cyrk: IV. JJ. PP. *v. Rogalińſki*, *Martin*, *Peters*, *Mianowſki.*— W Cyrk: V. JJPP. *Waſilewſki*, *Ziaſtecki*, *Horalik*, *v. Kahl.*— W Cyrk: VI. JJPP. *Dombrowſki*, *Bratwańſki*, *Kuſzmierſki*, *Manugiewicz.*— W Cyrk: VII. JJPP. *Leſzkiewicz*, *Beyer*, *Jaroſzyńſki*, *Deſzan.*— Z Grona tych Mężow wybrani zoſtali większością kreſek na deputowanych miaſta *Warſzawy* w *Królewcu* JJPP. Franciszek *Makarowicz*, i Klemens *Berneaux.*

Kommiſſya trzech Nayjaśnieyſzych Dworow do uregulowania długów J. K. Mci *Staniſława Auguſta*, i bywſzey Rzpltey *Polſkiey*, zaleca iak naysurowiey wſzyſtkim wierzycielom ś. p. Króla Jmci *Staniſława Auguſta*, aby ſię regularnie w dniach, w uwiadomieniu pod dniem 26. Marca roku bieżącego wyszłym sobie przepisanych, z wſzelką gotowością przed taż Kommiſſyą o godzinie 9. z rana ſtawili, i póty aż do końca ſeſſyi na moment ſię z przed-pokoiu nieoddalali, dopóki przywołanemi i wyexpedyowanemi zupełnie nie będą, oſtrzegaiąc oraz, iż nieznayduiący ſię w czaſie ich przywołania, lub uchybiaiący swego terminu, iuż więcey do weryfikacyi przypuszczonemi pod żadnym pretextem nie będą, i tym samym pretensye ich i prawa za nieważne i żadne uznane zoſtaną. — *Dan w Warszawie dnia 3. Maja* 1798. roku.

---

z Berlina dnia 28. Kwietnia.

Nayiaś: Pan JW. Barona *de Voſs* mianował Miniſtrem ſtanu, i wezwał go do zarządzania departamentami *Pomeranij*, *Nowey Marchij*, i *Pruſs Południowych.*

Na d. 26. Baron *Engström* nowy poseł Króla Jmci *Szwedzkiego* był prezentowany N. Królowi Jmci w *Potsdamie*, przez miniſtra ſtanu hrabiego *de Haugwitz*, na którey audiencyi złożył liſty ſwoie kredencyonalne.

z Paryża dnia 16. Kwietnia.

Zapewniaią, iż Generał *Buonaparte* w przeciągu 3ch dni do *Tulonu* odjedzie, i tam na okręt wſiądzie. Żona jego ieſt w zamiarze dzielenia z nim podróży, choćby nawet morzem miał popłynąć.

Przed niejakim czasem Ob. *Wadſtröm* Szwed, podał Radzie 500. dzieło swoie o osadach w ogulności, a w szczególności o *Sierra Leona Baulama* etc. Względem tego dzieła na dniu 12. *Echaſſeriaux* ſtarſzy imieniem Kommiſſyi w tym celu wyznaczoney, złożył rapport w Radzie 500. „Jeżeli który kray, rzekł, może być bardziey przydatnym dla *Francyi* na osadę, tedy zapewne *Egipt*. Kray ten ieſt ieden z nayzyznieyszych, przedzielony od *Francyi* małą tylko przeſtrzenią morza. *Alexander* ieszcze miał zamyſł utworzyć z niego ſiedliſko mocarſtwa ſwego i środek handlu świata. Układ założenia w *Egipcie* osady, którąby rozlewu krwi nic nie kosztowała, godny ieſt wcale imienia *Francuzow.* Nowa część świata zbogaci Rzpltę *Francuzką*, a *Europa* odbierze nową czynność w handlu. Osada ta zapewni dla wysp *Francuzko-Weneckich* wielkie pożytki i ſiłę, a nawzajem wyspy te będą ſłużyć *Egiptowi* za twierdze do zawarowania i obrony iego. *Francya* będzie panią handlu na morzach *śrzodziemnym* i *czerwonym*, i połączy handel wschodni z zachodnim. Gdyby *Francya* niechciała zwracać uwagi swoiey na osady *Lewanckie*, tedy te ſtałyby ſię wkrótce własnością mocarſtw od puł-wieku oko na nie maiących. Rzplta powinna ie uprzedzić, osobliwie zaś *Anglikow*, którzy zawsze chcieli być panami morza *śrzodziemnego* i handlu *Lewanckiego*, powinna w ogromnym poſtawić ſię położeniu, dla zniszczenia zamiarów nieprzyiacioł swoich. Dwa niezmierne układy oczekuią ieszcze geniuszu *Francuzkiego*, aby uſkutecznione być mogły, pierwſzy ieſt połączenie morza *śrzodziemnego z czerwonym*, przez przekopanie ciasniny ziemney w *Suez*, drugi ieſt, odnowienie kanału zrobionego ieszcze za czasu *Sezoſtryſa*, którym towary przez odnogę *Arabſką* z *Indyow* przybyłe, do uyścia *Nilu* ſprowadzane były. Możeż być pięknieyſze przedſiewzięcie dla narodu, który *Ameryce* nayprzód, a potym innym w *Europie* krajom wolność nadał, iak *Egipt* kolebkę niegdyś nauk i przemyſłu, przyprowadzić nazad do dawney iego okazałości etc. Rada 500. uchwaliła, aby myśli Ob. *Echaſſeriaux*, wraz z uwagami Ob. *Wadſtröm* Dyrektoryatowi do dochodzenia i korzyſtania z nich podane były.

Dyrektoryat poſłał Ob. *Pleville le Pelley* miniſtrowi morſkiemu pismo pełne pochwał, w którym zachęca go do dalszego piaſtowania urzędu, z tym dodatkiem, iż ieżeli podeszły wiek iego nie dozwala mu znoſić daley ciężaru tak czynney doſtoyności, przynaymniey wzywa rady iego względem wyboru naſtępcy po nim. *Pleville le Pelley* był bardzo ſzacawanym, i w ciągu urzędu ſwego ziednał wiele zaſług dla ſiebie. *Poultier* mówi, iż dyrektoryat dla tego przyiął dymiſſyą iego, aby mu powierzył rangę Vice-Admirała. Naſtępcą po nim mianuią iedni kontradmirała *Brueys*, drudzy Ob. *Forſait* ſzeſa inżenierow morſkich, który dotąd miał dozor nad robotami w *Havre* rozpoczętemi, i bardzo wiele pięknych fregat wybudował.— Mowią, iż lord *Fitzgerald*, który uciekł z *Irlandyi*, wkrótce tu do *Paryża* przybędzie.— Ob. *Marmont* adiutant *Buonaparte* ożenił ſię z corką bogatego bankiera *Perregault.*— *Angielſka* flotta koło *Cadix* krążąca, ſkłada ſię teraz z 19. liniowych okrętow oprocz fregat. Lord *St. Vincent* ſtoi w *Lizbonie* z 9. liniowemi okrętami gotowemi do wyiścia i z nią ſię połączenia. G. *Deſaix*, który temi dniami wraz z Generałem *Buonaparte* miał audyencyą u Dyrektoryatu, nagle odiechał do armii *Włoſkiey.*— Tuteysze dzienniki mówią, iż ſtan teraźnieyszy *Włoch* nie może długo ſię utrzymać i że wielkim odmianom podpadnie. — Kapr z *Nantes*, *Sęp* zwany, zdobył okręt *Portugalſki* w *S. Crux* od 600. beczek i 16. armat, muſiał on wpierw z tym okrętem krwawą ſtoczyć potyczkę, do którey znayduiących ſię na okręcie 6. mnichow naybardziey maytkow zapalali, a nawet ſami bili ſię z zaciętością, ieden z nich poległ dwóch rannych zoſtało.— Xiążę pokoiu ciągle w *Aranjuez* przebywa.— Kommiſſarz dyrektoryatu *Comeyras* wypłynął z *Antibes*, dla organizowania departamentu morza *Egeyſkiego.* — Głoszą tu, iż granice lewego brzegu *Renu* rozciągać ſię będą, aż do rzeki *Birs*, która powyżey *Bazylei* w *Ren* wpada.— Z *Cherbourg* wypłynęła także flottylla dla wzmocnienia tey, która ſię w *Havre* znayduie, ieſt przedſięwzięciem opanować wyspę *Marcou* choćby to iak naywięcey kosztować miało.— Nasze baty kanonierſkie dla płaſkiey formy ſwoiey maią tę korzyść przeciw *Angielſkim* fregatom, iż mogą do nich ſtrzelać, prawie rowno z płaszczyzną wody, gdy tymczasem wyſtrzał fregat przenoſi częſtokroć nasze baty.— Na d. 29. uroczyſtość małżeńſtwa w kraiach Rzeczypospolitey odprawianą będzie.

Dyrektoryat nadgrodził teraz i wyższą rangą zaszczycił Ob. *Meda*, officera od pułku ſtrzelcow, który na d. 9. Termidora *Roberspierra* wziął w areszt.— Sławny ſzef ſzuanow *Coeur de Lyon* ieſt do *Rennes* zawieziony. W początkach rewolucyi był on czeladnikiem u piekarza w *Paryżu.* — W *Turynie* ieszcze trwaią rozruchy, i Xże *d'Aoſta* był od ludu publicznie napaſtowanym.— Zakaz towarow *Angielſkich* w *Hiszpanii* rozciąga ſię nawet do osad *Hiszpańſkich* w *Ameryce.* Dla dokładnego wypędzenia emigrantow i deportowanych *Francuzkich*, naſtąpiła nawet rewizya domow w *Madrycie.*— Korrespondencya znaleziona w górach *Szwaycarſkich*, którą dyrektoryat teraz odebrał, ma być bardzo wielkiey wagi.— Redaktor przed kilką dniami wyraził, iż zgromadzenia elektoralne będą muſiały walczyć przeciw mocnym uſiłowaniom fakcyoniſtow, twierdzenie to ſprawdziło ſię w wielu okolicach, wszakże w powszechności elekcye w departamentach dobrze poſzły.— W tuteyszych zgromadzeniach okazała ſię także niezgoda. Nie przyznano pełnomocnictwa 54. członkom. Patrole rozpędzaią zbieraiące ſię kupy ludu około mieysca elekcyow.— Departament *de Marne* obrał za członka rady ſtarszych, naszego poſła w *Hadze* Ob. *de la Croix.* W wielu Departamentach obrani ſą dawni deputowani w konwencyi zaſiadaiący, a naywięcey obranych ieſt teraźnieyſzych urzędnikow publicznych. Między innemi *Jean de Bry*, *Louvet* z konwencyi, *Delaharpe*, *Perrin*, *Quirot*, *Dubois Dubais*, *Bailleul*, *Hardy*, *Bourdon* z Departamentu niższey *Sekwany*, *Delamare*, *Mathieu*, *Leſage*, *Senault.* Departament *la Haute Vienne* mianował do rady ſtarszych, Ob. *Dumas* Prezydentem trybunału kryminalnego; do Rady 500. bywszego członka konwencyi Ob. *Guyvernon.*— Ob. *Ludot* przez departament *l'Aube* potwierdzonym zoſtał.— Z Departamentu *Indre i Loire* do Rady 500. OOb. *Texier-Olivier*, kommiſſarz dyrektoryatu przy Trybunale. Do Rady ſtarszych *Chamel* adminiſtrator Departamentu; *Riſſault* generalny adminiſtrator prochowy; i *Guizal* adminiſtrator Departamentu. etc.— Żądano aby zgromadzenia elektoralne ieszcze na 10. dni po terminie przedłu-

żone być mogły, ale dyrektoryat odrzucił to żądanie.— W *Meudon* wygotowano balon dyametru 36. ſtop, ten w wyprawie południowey, którey prawdziwy zamiar ieſt zawsze taiemnicą, użytym być ma. Na d. 12. aſtronom *Maſſier* odkrył kometę w konſtellacyi byka, korzyſtam z tey okoliczności mówi *Lalande*, żebym oznaymił światu uczonemu o naywiększych i naypięknieyszych mappach nieba, które teraz wyszły, autorem ich ieſt P. *Bude w Berlinie*, któremu doniosłem o 6000. nowych gwiazdach przezemnie wynalezionych.

Ob. *Reinhard* ieszcze do *Florencyi* nie odiechał, ma on wprzód mieć audyencyą u Dyrektoryatu.— Z powodu zdobyczow przez kaprow naszych odnoszonych, wniosł Ob. *Riou* na dniu 14. aby gdy ſtrona zechce od trybunału handlowego appelować, takową appelacyą ma w 10. dniach założyć; w przeciągu zaś drugich 10. dni appeluiący powinien wſzyſtkie papiery drugiemu ſądowi oddać, a ten w iedney dekadzie wyrok swóy ogłosić.— Tegoż dnia Ob. *Ludot* wniosł rozmaite kary dla maytkow i officerow morſkich, w przypadku nieposłuſzeńſtwa, niedbalſtwa, pijańſtwa, lub kłótni. Kara ma być aresztu, albo przywiązania do masztu etc. Gdyby zaś podobne przeſtępſtwa w czaſie ſłużby, lub nocy były popełniane, kara zwiększoną być ma. Niektóre artykuły z projektu iego przyięte zostały.— Wczoray iako w dzień niedzielny, policya tuteysza chciała wszyſtkie domy, w których bale wydawane bywaią pozamykać, lecz za prozbą i przełożeniem gospodarzow, iż wielkie koszta ponieśli, ieszcze na ten raz otwarcie balow pozwolone im zostało.— Przed kilką dniami wſzyſtkie tuteysze dzienniki ſtraszyły bliſkim obaleniem wieży *panteonu*. Miniſter wewnętrzny wyznaczył kommiſſyą z doświadczonych architektow, którzy żadnego niebespieczeńſtwa nie uznali.— Felix *Lepelletier* i Generał *Tureau* adoptowali ſynow *Babeuſa*.— Ob. *Montjoye* wydrukował hiſtoryą rewolucyi, lecz Miniſter policyi kazał zabrać wſzyſtkie iey exemplarze, gdyż nie ieſt tak napisaną, iak prawda i honor rewolucyi wymagaią.— Nasi politycy łamią ſobie głowy nad wielką wyprawą, która z morza śrzodziemnego ma być przedſewzięta. Utrzymuią niektórzy, iż Dyrektoryat nigdy niemiał w myśli przedſiebrać wylądowanie do *Anglii*, lecz chciał to mocarſtwo attakować w osadach iego *Indyiſkich*. Ztąd podług nich, przygotowania w *Tulonie* i *Genui* dla przeprowadzania woyſk do *Indyow*. Woyſka te maią tam przez *Syryą* przechodzić.— Generał *Berthier* przyiechał tu z *Rzymu*.

Na dniu 4. Kwietnia Inſtytut Narodowy odprawił publiczną ſeſſyą, na którey Ob. *Laſſus* czytał pochwałę zmarłego chymika *Bayen*, który pierwſzym był wynalazcą powietrza flogiſtycznego i dał powód Ob. *Lavoiſier* do dochodzenia iego własności i do sprawienia w chimii znakomitey rewolucyi. Generał *Buonaparte* był tey ſeſſyi przytomnym, z tey okoliczności powiedziano o nim: „iż dotąd raz ſię bawi rzemiosłem woiennym, drugi raz naukami, lecz w czaſie zupełnie do nich należeć powinien. Woyna ieſt tylko przemijaiącą, a kto chce być iak *Buonaparte* zawsze zatrudnionym i zawsze zdobyczy pragnie, ten powinien niezmierną przeſtrzeń nauk obrać ſobie za plac bitwy, nie dla tego że większey ieſt ſławy, lecz że dłuższey pilności i przykładania potrzebuie.

W *Genewie* rezydentowi naszemu Ob. *Desportes* deputacya od 5224 Ob: odniosła nową chorągiew na mieysce dawney poplamioney przez źle myślących partyzantow *Anglii*. Naznaczono także 20,000. liwrow nadgrody temu, ktoby odkrył ſprawcow tey rozpuſty.

Redaktor dziſieyszy pod artykułem z *Bruxelli* zawiera wiadomość, iż wiele korpusow od armii *Reńſkiey* przeznaczonych do *Anglii*, odebrało rozkaz coſnąć ſię nazad na prawy brzeg *Renu*.—Generał *Goulu* ma zlecenie przyłożenia wszelkich sposobow do odebrania *Erenbreiſteinu*.—Dyrektoryat wezwał Radę 500. do uzupełnienia wydatkow na rok przyszły 616. millionow liwrow wynoszących.— W *Bruxelli* gdy znaleziono trudność ſprowadzenia z wieży ratuszney ſtatui *S. Michała* na 16. ſtop wysokiey, poſtanowiono ią na ſtatuę wolności przerobić.

Nadzwyczayna kommiſſya mianowana przez Lud *Genewſki*, podała z ſwoich czynności rapport którego treść ieſt naſtępuiąca. „

Kommiſſya nadzwyczayna poſtanowiona prawem 19. Marca, uchwaliła złożyć swoim wpołobywatelom dokładny opis czynności aż do dnia tego. Utworzona w okropnym momencie w którym Obywatele mniemali ſię w nayważnieyszym znaydować niebespieczeńſtwie, kommiſſya przekonała ſię iż nasza pomyślność i nasza exyſtencya, będąc przywiązaną do życzliwych dla nas Rządu *Francuzkiego* chęci, winni byliśmy wyraźnie oświadczyć imieniem Ludu *Genewſkiego*, powolność w iakiey ſię tenże Lud znayduie względem odſtąpienia tego wszyſtkiego, coby mogło ſprzeciwiać ſię zamiarom Rzpltey *Francuzkiey*, i przyięcia układow mogących iey być miłemi, z tym tylko oſtrzeżeniem, ażeby zoſtawali Ludem *Genewſkim*. Dwie noty w tym celu były ułożone. Obywatel rezydent Rzpltey *Francuzkiey* nie chciał ſię podiąć przesłania naszych żądań Dyroktoryatowi *Francuzkiemu*.

Kommiſſya muſiała zatym iak nayſpieszniey przesłać naszemu Miniſtrowi w *Paryżu* uroczyſte oświadczenie żądania *Genewczykow*, i obowiązania go, ażeby użył niezwłocznie nayprzyzwoitszych sposobow na przełożenie tych okoliczności Dyrektoryatowi Wykonawczemu.— W Genewie 4. Kwiet: 1798. (podpisano) RIVALL Syndyk Prezydent.
F. ROMILLY Sekretarz.

Członki zgromadzenia elektoralnego departamentu *Sekwany*, którzy przenieśli ſię do pałacu narodowego *Louvre*, wydali pismo pod tytułem: *Akt rozdwoienia*, w którym oświadczaią: „Iż na mocy 376. artykułu konſtytucyi, widzą ſię obowiązanemi odłączyć od partyi, która w zgromadzenie tego departamentu zamysła wprowadzić swoie niebespieczne wpływy, umieszczaiąc w liście elektorow osoby niemaiące prawa do obywatelſtwa *Francuzkiego*, i ſprzyiaiące konspiratorom. Chcąc zatym ażeby ciało prawodawcze ſkładały osoby z czyſtego patryotyzmu znane, równie od partyi roialiſtow, iako i anarchii dalekie, pewni zaufania i pomocy ciała prawodawczego, poſtanowili uformować osobne zgromadzenie z prawdziwych republikanow departamentu *Sekwany*, w niezawodney nadziei, iż większa część naszych kolegow, których intryga od ſeſſyow oddaliła, złączy ſię z nami pod banderą prawa i znakami wolności.— Z tego powodu tu ſię zebrawszy, na mocy 43. artykułu aktu konſtytucyinego, wezwaliśmy obywatela ſprawuiącego urząd Kommiſſarza Dyrektoryatu przy adminiſtracyi centralney departamentu *Sekwany*, ażeby nam kazał otworzyć przyzwoite dla naszych ſeſſyow mieysce, a maiąc wskazaną ſalę w pałacu narodowym *Louvre*, zwyczaynie poświęconą pracom Inſtytutu Narodowego, przenieśliśmy ſię tam w ſpokoyności i zgodzie.— (podpisano) *Elektorowie zgromadzenia w ſali Inſtytutu Narodowego.*

To zgromadzenie doniosło o swoim ſkładzie zgromadzeniu zebranemu w oratorium, które oświadczyło iż iey nie ieſt wolno otworzyć tey depeszy, gdyż zgromadzenia Elektoralne, nie mogą ſię nawzaiem porozumiewać, lecz maiąc sobie tę okoliczność donieſioną przez Ob: *Dupin*, przyſtąpiło do dziennego porządku.

Podług sposobu w iakim *Redaktor* to rozdwoienie opisuie, wątpić nie można iż Rząd ſprzyia zgromadzeniu w *Louwre*, które iuż mianowało do Rady ſtarszych na trzy lata OOb: *Lenoir Laroche*, i *Rouſſeau*; do Rady 500. na trzy lata OOb: *Guyot des Herbiers, Berlier, Cabanis*, do Rady ſtarszych, na dwa lata OOb: *Sarcot i Rivaux.*

Zgromadzenie w oratorium z swoiey ſtrony wybrało do Rady ſtarszych OOb: *Monge, Gauthier, Bianzat, i Cohier*. Dway oſtatni są teraz sędziami Trybunału kaſſacyi, do Rady 500 bywsze członki konwencyi *Cambaceres, Robert-Lindet* i *Oudart*, wraz z Ob: *Leblanc* adminiſtratorem departamentu Ob: *Genissieux* złożył urząd Prezydenta tego zgromadzenia:

Zapewniaią, iż Reprezentant *Talien* wybiera ſię w podróż dla towarzyszenia Generałowi *Buonaparte* w wielkiey gotuiącey ſię wyprawie.— Liſty z *Tulonu* pod d. 9. t. m. pisane donoszą, iż tam uzbraiaią 19. okrętow liniowych i fregaty. Do tegoż portu przypłynęły 4. fregaty z *Ankony* pod kommendą ſzefa dywizyi *Perrie*, naładowane szacownemi do marynarki narzędziami zebranemi w *Wenecyi*, iako to armatami, linami, żaglami etc. Na fregacie *Dianna* znayduią ſię cztery konie *S. Marka.*

Wielka liczba okrętow *Hollenderſkich* przybyła do portow tey Rzpltey z *Indyow* z bogatym ładunkiem korzeni. Podług donieſień marynarzow, osady *Hollenderſkie* na wyspie *Jawa*, a osobliwie w *Batawii*, są w nader kwitnącym ſtanie, i bespieczne od wſzelkiey z ſtrony *Anglikow* napaści. *Anglicy* bowiem znayduią ſię w ustawney trwodze z powodu zbroienia ſię przeciw nim wielu Xiążąt *Indyiſkich*, co ich wſtrzymuie od wſzelkich ſzkodliwych zamyſłow względem *Hollenderſkich* i *Hiszpańſkich* osad.

Xże *de Vauguyon*, który od czasu iak popadł w niełaſkę Pretendenta, żył prywatnie w *Malaga*, pozbawionym teraz zoſtał pensyi 60. tyſięcy liwrow, które odbierał od Króla *Hiszpańſkiego*.

Wydane na publiczność pismo znalezione między papierami aresztowanego dawniey *Durand-Maillane*, zawiera w ſobie wiele szczegułow tyczących ſię poſtępowania *Dumouriera, Laſayetta, Favrasa* etc. przyłączamy z nich niektóre w krótkości:

Wiadomo ieſt, iż pod czas zgromadzeń *des Notables*, *Monſieur* brat Królewſki (teraz Ludwik XVIII.) oddawna szukał wſzelkich ſpoſobow doſtąpienia przynaymniey regencyi pańſtwa. Odmieniał częſto swoie zamiary, z których oſtatni był, wſkrzeſić feudalność, i dla tego nabywał tyle gruntow we wſzyſtkich prowincyach, ażeby we wſzyſtkich udzielną posiadał władzę. — U niego złożone były proiekta oddalenia dzieci Ludwika XVI. od dziedzictwa ich oyca. — Xiąże *Orleans* był ſtronnikiem tego projektu, lecz go potym za namową dworu *Londyńſkiego* odſtąpił. *Laſayette* należał także do tych układow, ale tylko do pokrycia ſwoich własnych. Ci wſzyſcy którzy ſię z nim w *Ameryce* znaydowali, mogą zaświadczyć, iż ſłyſzeli częſto mówiącego publicznie: *Kiedyż zoſtanę Waſingtonem Francuzkim?*

Ucieczka Królewſka ułożona była przez PP. *Mercy* i *Breteuil*, dla przeszkodzenia zamiarom brata Królewſkiego, Xcia *d'Orleans* i *Laſayetta*. Król o niczym niewiedząc, powierzył ſię bratu, ten chcąc to na ſwoy pożytek obrócić, przypuścił do ſekretu *Laſayetta*, który oszukiwał każdego z osobna.— Wiadomo ieſt, iż Król wyiechał wraz z bratem, lubo ſię ten potym od niego oddalił, i że *Laſayette* ſprzyiaiąc ucieczce pierwſzego, kazał aresztować drugiego.

Miaſto *Coblentz* było mieyscem do którego zwoływano wſzyſtkę ſzlachtę. Tam ich zwabiano przez rozdawanie urzędow, przez uczty i piękne nadzieie. Przez emigracyą duchowieńſtwa i bogatey ſzlachty, *Monſieur* chciał zrobić sobie we *Francyi* partyą z ich przyiacioł i krewnych. Dwoma millionami pożyczonemi od *Hollandyi*, przekupiono *Dumouriera*, ażeby nakłonił radę Królewſką do wypowiedzenia woyny.— Obraziło to obce mocarſtwa, i dla tego samemu tylko *Kondeuſzowi*, który do tych intryg nienależał, pozwolono utrzymywać swoią armią.

Emigranci, to ieſt możni Panowie i Biſkupi mówili głośno w roku 1792. iż Król był konſtytucyinym Jakubinem, iż niewart był korony, iż potrzeba było regenta, a na tę doſtoyność przeznaczali iego brata.

Nim wszystkie dowody tey prawdy będą zebrane, można tym czasem zapewnić, iż te zewnętrzne sprężyny kierowały wszystkiemi *Roberspiera* krokami. Wskazywano mu tych, których zgryzoty sumnienia mogłyby odkryć intrygę, i tych którzy iey byli przeciwni.— Wiadomo iest iż *Pelletier* de *Saint-Fargeau* w iednym dniu pozyskał 200. głosow na śmierć Królewską; wiadomo iż emigranci powtarzali, iż ta ofiara była potrzebna, iż nie chciano zostawić przy Regencyi ani krolowy, ani delfina, i że Xiążęta i wyższa szlachta zupełnie się w tey mierze porozumiała. Te wszystkie mowy doszły do dworu *Wiedeńskiego*, i dla tego Pretendent ani iego Brat w kraiach *Austryackich* nie byli przyięterni, a Elektor *Koloński*, przyniewolił ich do ustąpienia z swoich kraiow we 24. godziny.

Czytaiąc Testament króla można uważać, iż nie poleca w nim dzieci swoim braciom, ale tylko swoiey siostrze. Wiadomo iest iż Marszałek *Muchy* został ścięty za wyiawienie królowi proiektu emigracyi; tenże los spotkał siostrę królewską, iż obowiązała się wraz z swoim bratem opowiedzieć te wszystkie okropności synowi, skoro doydzie do lat zupełnych. Nakoniec wiadomo iest iż wszyscy emigranci wymieniaią Pretendenta sprawcą wszystkich nieszczęść *Francyi*. Dziwić się należy iż nikt nie śmie podać tey prawdy na widok świata. Ta okoliczność wymaga silnego piora, i niewidzę procz mężnego *Durand*- de *Maillane*, któryby mogł bydź przewodnikiem publiczney opinii, i dla tego powierzam mu tego rysu.

z Bruxelli dnia 20. Kwietnia.

Kommissya marynarki maiąca sobie polecony dyrekcyą prac i przygotowań na wylądowanie do *Anglii*, przed kilku dniami przybywszy do *Dunkierki*, natychmiast rozkazała budować nowe szalupy kanonierskie, oraz płaskie statki.

Donoszą z *Luxemburga*, iż do tey fortecy iako też do *Metz* i do *Thionville* przysłany iest rozkaz, ażeby natychmiast wyprawiono z nich większą część garnizonow nad brzegi *Renu*. Wiele korpusow kawaleryi i infanteryi, i wszystkie woyska które się znaydowały w *Trewirskim* i wzdłuż *Mozelli*, na toż samo udały się przeznaczenie. Wielkie konwoie artylleryi i ammunicyi woienney nieustannie przechodzą *Mozellą* do *Luxemburga*, a ztamtąd do *Moguncyi*.

Przy *Dunkierce* wytknięty iest znaczny oboz, który wkrotce zaymie iedna część armii *Włoskiey* i armii *Reńskiey*.— Flottylla z płaskich statkow ma się ztąd do *Havre* udać. Całe prawe skrzydło armii *Angielskiey* iest w poruszeniu, Dywizya Generała *Grenier* zbliżyła się do brzegow *Calais*.— W tuteyszym departamencie Ob: *Chapel* do Rady starszych, a OOb: *Martinelli* i *Outrepont* do Rady 500. zostali wybranemi.

z Hagi dnia 25. Kwietnia.

Minister *Francuzki de la Croix* powrocił tu z podroży swoiey odbytey do *Flissingen*.— Minister nasz przeznaczony do *Wiednia* Ob: *Blauw*, zatrzymał się w *Strazburgu*. Przyczyna wstrzymania dalszey iego podroży, nie iest ieszcze wiadoma.— Zawczoray i wczoray przez cały dzień, zgromadzenie konstytucyine było nadzwyczaynie zwołane i odbywało taiemną sessyą, ktorey cel nie iest znaiomy.— Przed kilką dniami kapr *Francuzki* schwytał na brzegach naszych okręt *Angielski* cukrem i kawą naładowany.— Na przełożenie Dyrektoryatu zgromadzenie prawodawcze dekretowało, iż wszystkie okręty przybywaiące do portow Rzpltey, maią mieć zaświadczenia od kommissarzow *Batawskich*, iako ładunki ich pochodzą z państw neutralnych, i że nie maią żadnych towarow *Angielskich*.

z Sztokolmu dnia 13. Kwietnia.

Przybył tu Ob. *Berge z Hollandyi*, i miał prywatną audyencyą u Króla. Mówią iż ta ścigała się do ważnych okoliczności.— Tuteyszy konsul Rzpltey *Francuzkiey* Ob. *de Lille*, wezwał wszystkich *Francuzow* do siebie, którzy od dwóch lat do siebie byli obywatelow wpisani zostali.

z Leodium dnia 14. Marca.

Zgromadzenie nasze Elektoralne dnia wczorayszego, wybrało Reprezentantow do Rady starszych Ob: *Lyon de Verviers*, do Rady 500. Ob: *Bassenge* kommissarza Dyrektoryatu przy administracyi centralney, i Ob: *Dethiers* sędziego w Trybunale departamentu.

z Norymbergi dnia 10. Kwietnia.

Podług dawnego zwyczaiu w święta Wielkanocne, miała się tu odbywać elekcya radcow miasta, ale nadeszłe *conclusum* wstrzymało ią z zaleceniem, aby też same osoby, które się teraz w magistracie znayduią w funkcyach swoich pozostały.— Między *Furth i Farenbach* będzie założony oboz dla odprawienia rewii woysk *Pruskich* w obu xięztwach *Brandeburskich* kantonuiących.

z Kolonij dnia 16. Kwietnia.

W naszym mieście iest teraz 4. sędziow pokoiu postanowionych.— Zakaz towarow *Angielskich* surowo tu iest exekwowanym.— Często ammunicye do wyższego *Renu* są odsyłane, wnoszą, iż przeznaczenie onych iest do *Erenbreitsteinu*.

z Brünn dnia 25. Kwietnia.

Armia *Basmana-Oglu* ściągnęła pod *Widdin*, zdaie się, iż wszystkie nadzieie iego zasadzaią się na odstąpieniu baszow od strony Sułtana, albo na wsparciu z inney strony. Dla tego iak słychać wszystkie negocyacye odrzuca i pragnie decyduiącey rozprawy.

Od granic Austryackich d. 14. Kwietnia.

Znayduiący się w *Wiedniu* poseł *Hollenderski* ieszcze uznanym nie został.— Poseł *Bawarski* baron *Reichlin* wyiechał z *Wiednia* do *Petersburga*.

Na dniu 18. przybył do *Wiednia* hrabia *Cobenzl*, i ma znowu w krótce iak słychać do *Rastad* powrocić. Nagły wyiazd daie powod do wielu domysłow, przyspieszał on podroż swoię dniem i nocą do *Wiednia*.— Tegoż dnia przybył także z *Florencyi* margrabia *Manfredini*.— Woysko *Cesarskie* w *Tyrolu* znayduiące się, składa się z 21. batalionow infanteryi i 16. szwadronow kawaleryi. Woyska te są w poruszeniu częścią ku *Tyrolowi Włoskiemu*, częścią ku ieziorowi *Konstancyiskiemu*.

z Frankfortu dnia 17. Kwietnia.

Wczoray landgraf *HessenKasselski* przybył z *Hanau*, iedzie do *Wezel*, gdzie iako gubernator tey twierdzy, zatrzyma się do dnia 15. Maia, a potym do *Kassel* powrocić ma. W *Hochheim* landgraf miał konferencyą z Generałem *Francuzkim Hatry*, który do niego z *Moguncyi* przyiechał.— Kommisarz *Francuzki* Ob. *Rudler* został od Departamentu niższego *Renu* na deputowanego do rady 500. wybranym. Nie pewną iest iednak rzeczą czy się podeymie tey dostoyności. W *Strazburgu* obranym został do rady starszych Ob. *Dentzel*, a do rady 500. OOb. *Böll*, *André i Albert*.— Gazeta tuteysza wzmiankuie o przyszłym widzeniu się Imperatora z Królem Jmcią *Pruskim*. Mówią także, iż Arcy-Xiąże *Karol z Czech* przybędzie do *Szląska*, dla odwiedzenia wizyty Królowi i oglądania rewii.— Sprawiedliwa boiaźń dla dobra ludzkości, aby woyna znowu się nie rozpoczęła, rozszerzać się zaczyna. Nikt iednak dokładnie nie wie kto będzie prowadzić woynę.— Na dniu 13. General *Francuzki Goulu* oblegaiący *Erenbreitstein* posłał Pułkownikowi *Faber* kommendę w tey twierdzy maiącemu z trepauzu elektorskiego w podarunku nieco szparagow, ogurkow, i młodego grochu, pułkownik zaś na wzaiem posłał mu 12. butelek wina *Tokayskiego*.

Żądania stanow *Wirtemberskich* wcześci tylko iak wiadomo przez xiążęcia przyięte zostały. Bez wątpienia w dalszym czasie xiąże przychyli się do nich bez żadney excepcyi, gdyż trafia to do iego przekonania.

z Rastad d. 17. Kwietnia.

Deputacya Rzeszy na dzisieyszey 42. sessyi swoiey ułożyła *Conclusum*, równie iak notę do Ministrow *Francuzkich*, w następuiącey treści: „Deputacya Rzeszy w ostatniey nocie swoiey wyraziła, iż dla oznaczenia indemnizacyi, należy wpierw poznać szacunek straty; w tym celu spodziewała się, iż odbierze nasamprzód odpowiedź wyraźną na drugi punkt wstępny w nocie 11 Marca umieszczony, i że równie nie będą zachodzić żadne trudności w deklarowaniu się względem 18. artykułow podanych d. 3. Marca. Deputacya w wspomnioney nocie dodała także, iż ma pewną nadzieię względem wyiścia woysk *Francuzkich* z prawego brzegu *Renu*. Nota Ministrow *Francuzkich* d. 8. Kwietnia nie odpowiada wcale sprawiedliwemu oczekiwaniu Deputacyi, gdyż co się tycze odwołania woysk *Francuzkich*, dano w niey do poznania, iż do ukutecznienia tego, żaden powód mocny nie powoływa aż do zupełnego zawarcia pokoiu. Co się tycze drugiego punktu wstępnego, tłumaczenie się noty w tey mierze iest tego gatunku, iż nie może całkowicie zaspokoić troskliwości Deputacyi, gdyż zaymuie niepewne oświadczenie, iż trzeba stosować się do powyższych deklaracyow, że nie będą czynione iak tylko takie żądania, które mogą być od *Francyi* przyięte.

Co się tycze 18. artykułow podanych na d. 3. Marca ministrowie *Francuzcy* uznali, iż iedne z nich żadney nie podlegaią wątpliwości, drugie nie są wcale zgodnemi z samowładnością i konstytucyą Rzeczypospolitey, nie wspominaiąc nic o reszcie. Nakoniec ministrowie zakończyli notę propozycyą, aby pracowano nad przystosowaniem zasady indemnizacyow; a nadewszystko przygotowaniem prawideł ogólnych do zabespieczenie losu tych Xiestw, które zupełnie zniesione zostaną. Deputacya Rzeszy uznaie sprawiedliwe powody, które mogły zniewolić ministrow *Francuzkich* do podania tey ostatniey propozycyi, i iest to pewnym dla niey ukontentowaniem, iż w tym względzie iey obowiązki zgadzaią się zupełnie z chęciami Rzpltey *Francuzkiey*. Deputacya iednak iest stale przeswiadczoną, iż nie można nigdy skutecznie zaprzątnąć się ułożeniem prawideł, na których indemnizacye wspierać się maią, dopoki nie będzie powzięta dostkonała wiadomość stanu rzeczy i wszystkich okoliczności. Do tey zaś wiadomości inszą drogą przyiść nie można, iak przez rozwiązanie wspomnionych 18. artykułow, przez poznanie całkowitey massy utrat i modyfikacyow, podług których cessye kraiow nastąpić maią, rownie iak przez zapewnienie losu mieszkańcow w prowincyach *zareńskich* zostaiących, a to tym bardziey, iż deputacya nie zezwoliła na ofiary tak wielkie i znaczne dla *Niemiec*, iak w pewney tylko nadziei, iż ministrowie *Francuzcy* zezwolą także na 3. punkta wstępne w nocie 11. Marca podane. Deputacya Rzeszy sądzi więc być rzeczą zgodną z ważnemi obowiązkami swoiemi, do nalegania o przyięcie poprzednich propozycyi swoich. Oświadcza przeto powtornie nadzieię w ktorey zostaie, iż pełnomocnicy *Francuzcy* odpowiedzą w sposobie wyraźnym na drugi punkt wstępny noty pod 11. Marca podaney, rownie iak otworzą zdanie swoie względem każdego z osobna z 18. artykułow wzmiankowanych, i uczynią bezzwłoczne kroki do ustąpienia woysk *Francuzkich* z prawego brzegu *Renu*, na którym wiele kraiow tak iuż iest obciążonych, iż dla wyniszczenia swoiego nie są w stanie dostarczania potrzebnych wydatkow.

Hrabia de *Cobenzl*, przed wyiazdem swoim do *Wiednia*, odprawił dwu godzinną konferencyą z Ministrami *Francuzkiemi*, poczym prezentował Legacyi *Francuzkiey* i *Pruskiey*, ministra *Austryackiego* Hrabiego de *Lehrbach*, iako pełnomocnika króla *Węgierskiego* i *Czeskiego*.— Ministrowie *Francuzcy* więcey teraz w towarzystwach widzieć się daią. Dnia ośmnastego znaydowali się na obiedzie u Posła *Saskiego*, a nazaiutrz u Posła *Hannowerskiego*.— *Ehrenbreitstein* coraz ściśley od *Francuzow* iest oblężonym. Jest mniemanie, iż ich zamiarem iest zburzyć te twierdzę, skoro tylko przez kapitulacyą oddana im zostanie.

z Bazylei dnia 16. Kwietnia.

Ob. *Lecarlier* wydał proklamacyą zawieraiącą w treści: I. Kantony *Berna*, *Friburg*, *Soleure*, *Lucerna*, i *Zurich* zapłacą kontrybucyi 15. millionow liwrow *Francuzkich*; a kapituła *Lucerny*, Opactwo *S. Urbina*, i *P. Maryi Pustelnikow* ieden million liwrow. II. Kanton *Berny* zapłaci 6. millionow, *Friburg* 2. miliony, *Soleure* 2. miliony, *Lucerna* 2. miliony, *Zurich* 2. miliony.— III. Ta summa opłacana będzie w pięciu częściach, to iest: pierwsza część w pięć dni po oświadczonym żądaniu; druga we 25. dni następuiące, trzecia we 20. dni drugiego miesiąca; czwarta i piąta w 40. dni po tych idące, tak ażeby całkowite wypłacenie w trzech miesiącach uskutecznionym zostało.— IV. Kontrybucya 15 millionow złożona będzie przez osoby w dawnym rządzie zostaiące.— V. Przez osoby w dawnym rządzie zostaiące rozumieć się maią ci, którzy w czasie weyscia woyska *Francuzkiego* do *Szwaycaryi*, mieli prawo głosu, lub odbywali sądownictwo w urzędach kraiowych, iako to członki Rady, Landwoyci etc.— VI. Przez familie rządzące rozumieią się 1.) familie patrycyuszow, które miały prawo szczegulne do wszelkich urzędow 2.) Osoby, które ieszcze w *Szwaycaryi* zostały, a były dawniey członkami rządu, chociaży się za rozpoczęciem woyny od niego oddaliły. Artykuły VII. aż do XVII. mniey są ważne. XVIII. w przypadku nie zapłacenia na terminie wzmiankowanym, będą użyte prędkie i surowe środki. W tym celu 12. zakładnikow z kantonu *Berny*, a 8. z *Soleure* wziętych będzie. XIX. Zakładnicy z *Berny* są *Watteville*, Radcy v. *Erlach*, *Manuel* i *Tscharner*, *Fischer*, *Groos*, *Diesbach*, *Brunner*, *Wurstenberger*, *Bonnsteten*, baron v. *Carouge*, *Schultheis*. Z *Soleure* są *Brunner*, *v. Roll* dawniey w królewlkiey *Francuzkiey* gwardyi *Szwaycarskiey* kapitan, *Besenwald*, *Glutz*, bywszy kommendant artylleryi, *Settier i Areker*, Radcy, *Grimm i Surbeck*. Wspomnieni zakładnicy będą do *Strazburga i Huningi* zaprowadzeni. XX. Procz ninieyszego urządzenia, będzie przystąpiono do weryfikacyi kass i funduszow publicznych należących do kantonow *Soleure*,

Fribourg, Lucerny i Zurich, a podług tey weryfikacyi poſtanowiono będzie co do nich ma ieszcze należeć. (podpisano *Lecarlier Schauenbourg*.)

Podane tu ieſt naſtępuiące wyszczegulnienie ludności kantonow podług teraźnieyszego ich podziału.

Kantony.	*Mil kwadr:*		*Mieſzkańcy.*		*Na iedną milę.*
Walezyi - - - - - -	92.	—	90,000.	—	973.
Lemańſki - - - -	73.	—	126,809.	—	1764.
Prayleg: *Granſon i Aelen*	9.	—	22,200.	—	5162.
Freyburg - - - - - -	37.	—	68,198.	—	1808.
Bern - - - - - - -	55.	—	160,383.	—	2897.
Przyległo: *Schwarzenburg*	1.	—	6,548.	—	3781.
Oberland - - - - -	88.	—	48,672.	—	550.
Soleure - - - - - -	13.	—	48,000.	—	3556.
Bazylea - - - - - -	10.	—	40,000.	—	4000.
Argau - - - - - - -	16.	—	45,744.	—	2859.
Lucerna - - - - - -	36.	—	100,000.	—	2778.
Unterwald - - - - -	12.	—	21,400.	—	1763.
Uri - - - - - - - -	29.	—	17,500.	—	593.
Bellinzona - - - - -	12.	—	46,700.	—	3736.
Lugano - - - - - -	43.	—	129,000.	—	2952.
Gryzonowie - - - -	141.	—	98,000.	—	691.
Sargan - - - - - - -	32.	—	58:630.	—	1783.
Glarus - - - - - -	19.	—	19,280.	—	994.
St. Galle - - - - - -	19.	—	104,500.	—	5263.
Appenzel - - - - - -	16.	—	55,000.	—	3437.
Turgowia - - - - -	16.	—	74,000.	—	4440.
Szafhuza - - - - - -	8.	—	30,000.	—	3750.
Zurich - - - - - -	43.	—	179,623.	—	4085.
Zug - - - - - - - -	22.	—	64,000.	—	2793.
Schwitz - - - - - - -	17.	—	25,370.	—	1488.
Summa - - -	870.	—	1,679,557.	—	1930.

W *Underwald* ieszcze ſię upor znaydnie w przyięciu nowey konſtytucyi; na d. 9. Kwietnia zgromadzenie rozpoczęło ſię w tym celu, fanatycy w pośrzodku ſali poſtawili wielki Krzyż. Pięciu xięży mieli mowy zapalaiące ,, Oto ieſt prawdziwe drzewo wolności,, zawołał ieden do ludu wſkazuiąc na krzyż. Drugi utrzymywał, iż podana konſtytucya ieſt wynalazkiem czartowſkim, Podobne mowy muſiały naturalnie odwieść lud od przyięcia iey, ale krótki termin wyznaczony w tey mierze przez Generała *Schauenbourg*, i boiaźń ſkutkow z odrzucenia wyniknąć mogących, ſkłoni zapewne lud do innego ſposobu myślenia.

Od granic Szwaycarſkich d. 20. Kwietnia.

Ciało Prawodawcze *Helwetow* zgromadzone w *Arau*, przyſtąpiło do nominacyi Dyrektoryatu. Ob. *Legrand z Bazylei* pozyſkał naywięcey kresek, po nim OOb. *Bay z Berny; Oberle z Soleure; Claire z* kantonu *Lemańſkiego*; i *Pſiffer z Lucerny*.—Ob. *Ochs* uprzedził zgromadzenienie, iż nie życzy ſobie być Dyrektorem.— Dnia 14. przybyli do *Arau* Generał *Schauenbourg* i Ob. *Lecarlier*; Pierwszy z nich wydał proklamacyą, w którey wyraża, iż uwiadomiony o czynionych uſiłowaniach dla zaburzenia ludu w kantonach *Schwitz, Zug, Uri, Glaris, Appenzel, Underwald*, oraz w *St Gall* i *Sargan*; w przedſięwzięciu zapobieżenia tym rozruchom, i dla bespieczeństwa ſpokoynych kantonow, które przyięły konſtytucyą, Kommiſſarz *Francuzki* przymuszony będzie do użycia śrzodkow naſtępuiących. .. Te dyspozycye zawieraią w treści: Iż wſzyſtkie związki i kommunikacye między wſpomnionemi kantonami, zoſtaną od tego momentu przecięte; iż zabroniony im będzie dowoz wſzelkich żywności, i zabierane wchodzące i wychodzące towary. Jeżeli władze poſtanowione opieszale w tey mierze poſtępować będą, Generał kommenderuiący za pomocą ſwego woyſka przyprowadzi to urządzenie do ſkutku. Te rozporządzenia poty trwać będą, póki tym kantonom spokoyność nie zoſtanie przywrócona, i póki nie uſkutecznią poprzedniczych rezolucyow.

Wielka Rada zgromadzenia Narodowego *Helwetow*, poſtanowiła na seſſyi dnia 14. iż kokarda wszyſtkich *Szwaycarow* ſkładać ſię będzie z koloru zielonego, czerwonego i żółtego. Donieſiono także Radzie iż poddani bywszego opata *St Gall* uderzyli na mieszkańcow *Turgowii*, którzy przyięli konſtytucyą, i że mieszkańcy kantonu *Zug* napaſtuią granice kantonu *Zurich*. Deputowani *Lucerny* uſkarżali ſię na rozchodzących ſię po swoim kantonie fanatykow, którzy wmawiaią w lud iż iego Religia ieſt w niebespieczeńſtwie, a konſtytucya ieſt dziełem z tych duchow.

Kommiſſarz rządu *Francuzkiego* Ob: *Lecarlier* poſłał do niespokoynych kantonow Proklamacyą, w którey ich namawia do iak nayrychleyszego przyięcia konſtytucyi, iż nie można ſię sprzeciwiać wyraźney woli Dyrektoryatu, iż na połączeniu z resztą *Szwaycaryi* zależy całego kraiu spokoyność. Obywatele, (wyraża w dalszym ciągu) czyniono wam fałszywe o nowey konſtytucyi wyobrażenia, tyczące ſię waszey wolności, handlu, podatkow, i religii uczynię wam rzetelny tego wszyſtkiego opis. Samowładność ſtatecznie w rękach ludu zoſtanie, ponieważ elektorowie mianuiący na publiczne urzędy, przez niego są wybierani. Rząd poſtanowiony ieſt demokratyczny. Nowa konſtytucya nie tylko waszego nie tamuie handlu, ale nada wam nowe prawa do przyiaźni *Francyi*, otwieraiąc ſwoie dla niego źrzódła, podatki zawsze będą ſtosowne do waszego ſtanu. Ponieważ konſtytucya daie wyraźnie wolność ſumnieniom, nic więc do tego przydać nie można. Mniemam iżem doſtatecznie odpowiedział na zarzuty przeciwko formie nowey konſtytncyi czynione, co mi ſię ſpodziewać każe, iż zechcecie uniknąć nie doścignych nieszczęść, które was czekaią; a którebyście ſobie dłuższym przyśpieszyli uporem.—
(podpisano) *Lecarlier*.

W tych dniach przybyli dway deputowani od związku *Gryzonow do Arau*.— Liſty z *Genewy* pod d. 17. donoszą, iż dnia 15. t. m. weszło do tego miaſta 2000. woyſka *Francuzkiego* i że tegoż wieczora przyłączenie tey małey Rzpltey do *Francyi* ogłoszone zoſtało.

z Hamburga dnia 25. Kwietnia.

Opinie i mody maią swoy czas peryodyczny rownie iak komety. Odmiana ich i powrot tak są ciężkie do zgadnienia, iak odmiany w wyższey przeſtrzeni powietrza. Przy końcu przeszłego wieku *Piotr Bayle*, a teraz niedawno *Lalande* w *Paryżu* powszechną trwogę rozrzucił, i głowy *Paryżanow* pozawracał. Nigdy tego wieczora nie zapomnę, mowi ieden świadek oczewiſty, kiedy *Paryżanie* mniemali widzieć kometę. Był to spektakl wcale komiczny, widzieć zebraną kupę ludu w pałacu rowności z otwartemi gębami, i oczami ku niebu wznieſionemi, chcąc na nim końca świata upatrzyć. Noc była pogodna, i *Wenus* światło mocne rzucała; blaſk iey żywy obiiał ſię o małe otaczaiące ią obłoki. Wszyscy wzięli ią za kometę. Wielu szukali w tey mierze pocieszenia w winie, a kobiety zachęcały męszczyzn do wesołości mowiąc: *bawmy ſię, bo iuż koniec świata ſię zbliża. Lalande* puzymuszony był potym odwołać swoie proroctwo i uspokoić boiaźń powszechną ludu.

Od granic Włoſkich dnia 12. Kwietnia.

Dowiaduiemy ſię z *Genui*, iż Ob. *Sottin* Miniſter pełnomocny Rzpltey *Francuzkiey* przybył d. 9. do tego miaſta. Rząd *Liguryiſki* wyſłał oddział woyſka na swoie granice od ſtrony *Piemontu*, gdzie zaszły znaczne rozruchy. Drzewo wolności zaszczepione było przez patryotow w *Caroſio*.

Donoszą z *Rzymu* o uſtawicznym ściąganiu ſię woyſk *Francuzkich* do *Civitta-Vechia*.—Oſtatniey niedzieli Generał *Saint-Cyr* zgromadziwſzy wſzyſtkich officerow *Francuzkich* na ulicę *Ludu*, miał do nich mowę, w którey między innemi wyrazami rzekł:

Woiownicy *Francuzcy*, których odwaga i karność zawsze prowadziła do zwycięztw, nie przeſtaniecie być mężnemi i powolnemi prawom. Woyſka umieią być poſłusznemi dla zwyciężania, i nieścierpią, ażeby ich miano porożniać i dzielić. Wspomniał potym o rozkazach Dyrektoryatu, i zakończył: żołnierze *Francuzcy*, do was należy przywrócić *Rzymianom* przykłady ich przodkow. Wierność dla konſtytucyi, nienawiść podżegaczom rozruchow woyſkowych: wzgarda dla zdziercow publicznych. Ta ieſt moia i wasza przyſięga. — Mowa ta przyięta była z okrzykami, niech żyie Rzeczpospolita.— Generał *St. Cyr* poſtanowił podatki na dobra w całey Rzpltey po 3. od ſta wartości. — Od duchownych po 5. od ſta.

Milord *Briſtol* Biſkup *de Derry* w *Irlandyi*, znany od wſzyſtkich Europy Artyſtow z mocnego przywiązania do kunsztow, w powszechnym zaborze monumentow przez adminiſtratorow *Francuzkich*, utracił także swoie szacowne kollekcye. Z tego powodu Artyści różnych narodow podali naſtępuiącą do Ob. *Haller* prożbę:

Obywatelu Adminiſtratorze! Pomiędzy ſprzętami należącemi do *Anglikow*, i zapieczętowanemi w *Rzymie*. znayduią ſię rozmaite dzieła kunsztu zebrane przez Biſkupa *Derry* Hrabiego *de Briſtol*. Artyści znayduiący ſię w *Rzymie*, ośmielaią ſię przełożyć, iż ten wspaniały *Irlandczyk* używaiąc przez 40. lat większey części ſwoiego dochodu na zatrudnianie artyſtow wszelkiego narodu, może być uważany. iako człowiek ſzacowny i pożyteczny pięknym kunsztom, które doświadczaią wsparcia Rzpltey *Francuzkiey*.. Obrazy i posągi, które w tym przeciągu nabył, formuią zbior naybiegleyszych malarzow i ſnycerzow naszego wieku, zbior iedyny w ſwoim rodzaiu, i godny, ażeby nie był rozdzielny. Lecz ważnieysza pobudka wzywa cię obywatelu, do przywrócenia Milordowi *Briſtol* tego zbioru, a to: iż ieſt dziełem rozmaitych biegłych artyſtow, i pomiędzy niemi Republikanow *Francuzkich*, którzy ſię z tego utrzymywali w czaſie woyny zawsze kunsztom przeciwney. Rzeczywiſte korzyści które ten wspaniały i bezſtronny opiekun wszelkich bez rożnicy narodow artyſtom udzielał, zniewala ich do podania tey prożby, a wsparcie które Rząd *Francuzki* i iego armie użyczaią pięknym naukom i bawiącym ſię niemi, każe im ſię spodziewać iż ta prożba łaſkawe pozyſka względy.

naſtępuią podpisy 343. *Artyſtow.*

OBWIESZCZENIA

Lubo w Uniwersale pod dniem 1. Stycznia roku bieżącego względem fabrykacyi i ſprzedaży Tabaki w Rollach, oraz podwyżſzenia niektórych od niey opłat wydanym poſtanowiono zoſtało, że ſame tylko liście Wirginiyſkie po dwa dobre grosze od funta; zaś Węgierſkie i inne ordynaryine po 8. denarow od funta podatku na przyſzłość ponoſić maią: Gdy iednak tak w celu pozyſkania indemnizacyi za ſtratę z powtornego uchylenia Adminiſtracyi tabaczney wynikaiącą, iako też chcąc zabieżyć wſzelkim ſzkodom dla kultury krajowey tabaczney zrządzić ſię mogącym, oſądzono za rzecz potrzebną; na wszelkie obce liście również nałożyć opłatę: Stanowi ſię więc i do powſzechney podaie wiadomości przepis naſtępuiący: *Że od wſzelkich bez wyiątku obcych liści tabacznych dwa dobre groſze od funta opłacano być ma: Czyni ſię iednak oſtrzeżenie, iż Departamenta ſkombinowane Fabryk i Akcyzy, łącznie z Departamentem Pruſko-Południowym ſkarbu poſtanowiły między ſobą, iż w przypadku gdyby produkt liści krajowych nie był doſtarczaiącym, fabrykantom i przędzarzom tabacznym w tym celu do nich ſię zgłaſzaiącym wydawać będą zwyczayne, iak dotąd, na wprowadzanie obcych ordynaryinych liści paszporta; i że w tym tylko przypadku opłata 8. denarow od funta będzie wybieraną.*— Z reſztą pod nazwiſkiem liści ordynaryinych krajowych, rozumieią ſię ſzczegulnie liście ordynaryine Węgierſkie, Gallicyiſkie, Moſkiewſkie, Meclemburgſkie i Anhaltſkie: inne iednak gatunki żadną miarą pod przepis ninieyſzy podciągane być nie mogą.— W tych Prowincyach naoſtatek, w których dotąd wolno było wprowadzać liście tytuniu Moſkiewſkie i Gallicyiſkie bez paſzportu, iedynie za opłatą mnieyſzego ieszcze cła, iak było dawniey, to ieſt: po 8. denarow od funta, ma być na przyſzłość fabrykantom i przędzarzom tabacznym dozwolono wprowadzać oba powyżſze gatunki za złożeniem zwykłego cła 8. denarow od funta. W tym przypadku iednak żadnego iuż niepotrzebować będą paſzportu. Przepis ten ma być więc przez każdego zachowanym. — Dan w Warſzawie dnia 25. Marca 1798.

J. K. Mci Pruſs Południowych Woyſkowa i Ekonomiczna Kamera. de Hoym.

Ponieważ poſtanowiono zoſtało, iż fabrykowanie i kręcenie Tabak równie w Pruſiech Południowych, iako w dawnych prowincyach Pruſkich ma być iedynie zatrudnieniem i rzemioſłem mieszkańcow miaſt; podaie ſię więc do wiadomości publiczney, iż kręcenie Tytuniow po wſiach ieżeli iuż gdzie rozpoczęte zoſtało uſtać, a nadał żadne fabryki zakładane być nie maią — w Warszawie dnia 2go Kwietnia 1798. roku.

Królewſka Południowa Woienna i Ekonomiczna Kamera.

W Magiſtracie tuteyszym Policyinym znalazło ſię od dawnego czasu 120. Talii Kart Francuzkich, do których właściciela dotąd wynaleść nie można. Jeżeli więc właściciel tychże, przed Królewſką Kamerą woienno-Ekonomiczną, prawo swoie do nich okazać może, to będą mu takowe Karty, za poprzedzaiącym oświadczeniem iego gdzie ie iako nieſtęplowane za granicą sprzedać chce, natychmiaſt oddane; i zoſtaną paszportem opatrzone aż za granicę. Gdyby zaś właściciel w przeciągu ſześciu tygodni zgłoſić ſię nie miał, to będą te Karty iako nie dobre a tylko ambaras czyniące, spalonemi. W Warſzawie dnia 24. Kwietnia 1798.

J. K. Mci Pruſs Południowych Woyſkowa i Ekonomiczna Kamera.

de Hoym. de Goldbeck. Helwing.

Suknia Damſka iedwabna szarego koloru iako podeyrzana, przytrzymaną zoſtała. Ktoby onę zgubił, może dła odebrania iey w przeciągu 4. tygodni do podpisaney Dyrekcyi Policyi, ſię odezwać; po upłynieniu tego zaś czasu, inna względem niey naſtąpi dyspozycya. Dan w Warszawie dnia 21. Kwietnia 1798.

J. K. Mci Pruſkiey Dyrekcya Policyi.

v. Schimmelfennig.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy JP. Eberta, *pod Nrem* 65. *na drugim piętrze.* — Exemplarz groszy 20.